

"Szorokszőség" és kiadóhivatal: Deák Ferenc-utca 2. (Fő-reáliskolával szemben.) Telefon 13 33. A „Szeged” megjelenik hétfő kivételével minden nap. Egyes szám ára 250 korona. Előfizetési árak: Egy hónapra Szegeden 5500, Budapesten és vidéken 5800 kor.

SZEGED

Hirdetési árak: Félhasábon 1 mm. 50, egy hasábon 100, másfél hasábon 150 K. Szöveggel 25 százalékkal drágább. Apróhirdetés 100, kövér betűvel 200 K. Szöveggel közlemények soronként 800 K. Nyilttér, családi értesítés 1600 K. Többeszi feladásnál árengedmény.

IV. évfolyam.

Szeged, 1923 október 6, SZOMBAT.

227-ik szám.

Vértanuk.

Ez a szegény ország mindig a vértanuk országa volt Koppány vezér óta, akit másodikként Gellért követett, a szent püspök. Ha a kalendáriumsínálók a magyar nemzeti martirologium szerint állítanak össze a napiért, akkor vagy az esztendőnek kellene sokezer napból állni, vagy az év minden napjára százával jutnának a vértanuk. Valóságos Kőműves Kelemen vára volt ez az ország, magyar vér tapasztotta minden léglájt a másikhoz és azt ontotta mindenféle kéz, legtöbbit a magyar tulajdon keze. Nehéz ezt a sok mártírvért a kegyelet aranyserpenyőjében mérlegelni: melyik volt a legtisztább, a legnemesebb, a legcsudatévőbb. De a leghitványabbul ontott nyilván az aradi tizenhárom volt és talán ez a magyarázata annak, hogy nekik külön napot juttatott a nemzeti kalendáriumban a kegyelet. Olyanfélet, amit parancsolt ünnepnek mondanak az egyház nyelvén. Az október 6-ot ugyan nem parancsolt semmiféle írott törvény, sőt éppen a törvényhozás mindig kelletlenül és idegeskedve nézte ezt az ünnepet a maga fekete katalókjával, épp úgy, mint a trikolóros testvérét, a március 15-öt, — de parancsolt a nemzeti közérzés és ez előtt meg kellett lapulni még a lojalitásnak nevezett magyar bizantinizmusnak is.

Most megint október 6. van és zavarban tűnődünk, megtartsuk-e a régi szép szokást és leírjuk-e a patinás frázisokat, amelyeket olvasatlanul szokott hagyni a honfiai kegyelet? Hirdessük, hogy a vér, amely Aradon történelmünk lapjaira hullott, fekete foltjával átveredő idők rétegén, nemzedékek mulásán, nemzedékek ujlásán? Hirdessük, hogy a szent hantok még mindig nem lettek a földdel egyenlők s hogy az anyaföld büszkén domborítja ki keblét azon a helyen, hol legjobb fiainak csonterekléi fekszenek? Zengjünk dalt a sötét ravatalok előtt, amelyeken a dicsőség örök-zöldjei borítják az elört kardot, átkozzuk a bakokat s hajtsuk meg térdünket a vesztőhelyen, vallomást tve arról, hogy a vértanuk szent tetemeinél mindig jelen van az örök isten?

Nincs kedvünk a képmutatáshoz és szentségtörésnek tartanánk a tizenhárom vértanú hamva fölött még a kegyes hazugságot is történelmünknek biblikusán komor korszakában, amely vasvesszővel tanít bennünket önmagunkkal szemben igazságra. Ha nem akarjuk az aradi tizenhármát bántani, akkor mellesz szóval azt kell mondanunk, hogy a rájuk következett nemzedékek sora nem érdemelte meg az ő áldozatukat. Csontjaikat belerakta az oltár kövébe, de az oltáron idegen isteneknek égetett tömjént. Szentelt nekik ünnepnapot, de cselekedéseivel hűségét követelt el irántuk. Szavaival glóriát mímelt a fejük fölé, de glóriától együtt elakarta őket sűrű szövésű fátyollal. Politikai okosság: így nevezték a fátyolt, amit a negyvennyolcra takartak. Politikai okosságból a magyar kormányok soha se koszorúzták meg a nemzet vértanúinak a sirját. Politikai okosságból a nemzet hetven éven át engedte magát inzultáltatni a Gotterhalteval, amit az aradi vesztőhelyen győzelmű himnuszul harsogtatott el a császár katonabandája. Politikai okosságból veszni hagyjuk a magyar függetlenséget, az önálló magyar hadsereget és a magyar diplomáciát. Politikai okosságból hagyjuk, hogy összekötözzék a kezünket és állítsanak bele olyan nemzetközi kapcsolatokba, amelyekhez se vértanuk, se érdekünk soha nem huzott és állítsanak bele bennünket olyan nemzetek gyűlöletének a centrumába, amelyekkel nekünk semmi bajunk nem volt. Politikai okosságból a nemzet odaadja magát vak eszközeül — de hogy, nyilott szemű eszközeül! — olyan nagyhatalmi politikának, amely vértanuvá tette az egész országot. Vértanuvá, aki felett nem virraszt se szánalom, se kegyelet, csak a kocka csörgése,

amellyel ruháinkra sorsot vetnek, akik megfeszítettek bennünket.

Ez az igazság és ezt kell elmondani porban görgetett fejjel a vértanuk ünnepén. És azt, hogy a nagy istenítélet semmivel se tett jobbakká bennünket, mint amilyenek voltunk az elalkuvások évtizedeiben. Olyan a mi népünk, mint a mesék lovagja, aki olyan sokáig hordozta az álarcot, hogy mikorra leveitte, akkorra az igazi arca teljesen fölvette a megszokott maszk formáját. Tetetők lettünk, anélkül, hogy tudnánk róla. Harsogjuk a negyvennyolc dicsősé-

ségét, de eldobálunk magunktól mindent, amit a negyvennyolctól kaptunk s amit a hatvanhét-érei fel nem áldoztunk. Ők hűséget fogadunk a vértanuknak, de destruktiónak bélyegzünk mindent, amiért ők meghaltak: demokráciát, liberalizmust, gondolat- és szólásszabadságot, jogegyenlőséget.

Hajtsuk meg a fejünket, lengessük meg a gyászlobogót, de ne zavarjuk harsogó szóval az aradi mártírokat, akik már nem is magyar földben fekszenek! Hiszen még a háló porait is elhazárdoztuk a háború kockáján.

Jövő vasárnap számol be Peidl.

Peidl Gyula, a II. kerület nemzeti gyűlési képviselője, aki már régebben tervezte beszámolójának megtartását, ma értesítette a szociáldemokrata párt szegedi titkárságát, hogy október 14-én jön le Szegedre, amely alkalommal be fog számolni választóinak. A nagyszabású gyűlésnek még nincs megállapítva a pontos ideje és hogy hol fogják azt megtartani.

A nemzetgyűlés el fogja napolni önmagát.

Az október 15-én összehívott nemzetgyűlés önmaga fogja magát november 3-ig elnapolni. Ezalatt az idő alatt módjában lesz a parlament öt bizottságának arra, hogy megkezdje és befejezze a földreformnovella előkészítő tárgyalását. Ez az egyik oka az elnapolásnak. A másik nem kevésbé fontos ok az, hogy a hónap közepén várják Budapestre a jóvátételi bizottság kiküldetését, akikkel a kormánynak olyan nagy

mértékben kell foglalkozni, hogy a parlamenti tárgyalásokra nem maradna ideje. Egyáltalában a külföldi bizottság itt tartózkodási ideje alatt politikailag se volna helyes az, ha a parlament üléseket tartaná.

Elmaradt minisztertanács.

A szombat esti rendes heti minisztertanácsot értesülés szerint nem tartják meg, ha csak valamelyik szakminiszternek nem volna az utolsó percben valami referálni valója. A miniszterelnöktől a kormány tagjai semmi néven nevezendő értesítést nem kaptak. Ezidőszerint a kormánynak nagyon kevés tagja van Budapesten. A miniszterek közül nagyatádi Szabó István tartózkodik vidéken, külföldön pedig Walkó Lajos kereskedelmi és Nagy Emil igazságügyminiszter, akiről az a hír érkezett, hogy Prágában udvariassági látogatást tesz Dolánszki József cseh igazságügyminiszternél.

Ismét előtérben a „nagy” koalíció.

A Vorwärts szerint a birodalmi gyűlés a szociáldemokrata frakciónak elnöksége, amely a helyzet megbeszélésére délután összehívott, felhatalmazást kapott, hogy a centrum és a demokraták engedményeire való tekintettel tárgyalásokat folytasson a birodalmi kancellárral a nagy koalíció helyreállításáról. A Germánia értesítése szerint a centrum támogatni fog minden oly kísérletet, amely alkalmas széles parlamenti alapon nyugvó akcióképes kormányzat mielőbbi visszaállítására.

A külföldi fizető eszközök újabb óriási emelkedésének következtében minden téren hallatlan drágulás kezdődött. A jegynélküli kenyér ára holnaptól kezdve 44 millió márka. Egy tojásért ma 15 milliót és még többet fizettek. Egy mázsa brikett 245 millióba, egy mázsa gázkoksz 616 millióba kerül. A postai díjszabást is emelik, úgy hogy egy levelezőlap egymillió, egy bel-földi levél ötmillió márka bélyeggel látandó el.

Viszont több esti lap azt állítja, hogy a pártokon felül álló kormány terve dr. Gessler birodalmi hadügyminiszter állásfoglalásán végleg meghiúsult.

A második Stresemann-kormányt nem tartják teherbíróknak.

Berlini politikai körökből közlik, hogy Stresemann holnap mondja el a birodalmi gyűlésen nyilatkozatát. A nyilatkozat külpolitikai részét valamennyi párt helyesli, kivéve a kommunistákat. A belpolitikai rész azt javasolja, adjanak a kabinetnek messzemenő felhatalmazást a rendbiztonságra. Ezt a részt a szociáldemokraták visszautasítják, éppen ezért a felhatalmazási törvényjavaslat a birodalmi gyűlésen aligha kapja meg a szükséges kétharmad többséget. Ilyen körülmények között politikai körökben a második Stresemann-kormányt nem tartják teherbíróknak. Nincsenek megelégedve a miniszteri listával sem. A lista szerint megalakítandó direktórium élén Gallwitz tábornok állana. Gallwitz tábornok egyike a világháború leghíresebb hadvezéreinek. Pénzügyminiszternek Hel-

ferichet, gazdasági miniszternek pedig a Stinnesmüvek vezérigazgatóját, Minouxot emlegetik.

Családi tanácskozás Vilmos császárnál.

Az Echo de Soir Anverpenből arról értesül, hogy a német trónörökös tegnap este Doornba érkezett és több müncheni személyiséggel tárgyalt. A tanácskozáson Vilmos császár elnököl. A lap arról is értesül, hogy a trónörökös apjával együtt nagyon nyugtalanítja Rupprecht bajor trónörökös agitációja.

A demokrata párt új kísérletet akar a nagykoalíció helyreállítására.

A demokrata párt határozatot hozott, amelyben sürgősen felszólítja a birodalmi elnököt és a birodalmi kancellárt, hogy megegyezzen tegye-nek komoly kísérletet a nagykoalíció helyreállítására, ha ily kísérletet nem tesznek, akkor a párt nem lesz abban a helyzetben, hogy az ugynevezett politikamentes kormányt bizalmával támogassa.

A kommunista párt képviselteti magát a szász kormányban.

A kommunista párt, mint ismeretes, felajánlotta, hogy bizonyos feltételek mellett képviselteti magát a szász kormányban. A döntő tanácskozás, amelyben minden valószínűség szerint a kormány baloldali orientálódásához hozzájárulnak, holnap délelőtt lesz.

A szociáldemokraták is hajlandók a koalícióra.

A kormány újalakításával kapcsolatos tegnapi tárgyalások eredményéről még ezt jelentik: Dr. Fuchs a megszállt területek miniszteriumának tárcáját megtartja, de egyidejűleg a belügyi tárcát is átveszi. A posta- és vasutügyek élére Heinrich kerül, de nem mint miniszter, hanem mint tárcanélküli államtitkár. Hír szerint tegnap este a szociáldemokraták is újból hajlandónak mutatkoztak arra, hogy a demokraták közvetítésével a béke hidjára lép-

jenek. Most a demokratáknak, szociáldemokratáknak erős akarata, hogy ezen az alapon igazítsák a koalíciót, mert a válságnak más megoldása lehetetlen.

Uj tárgyalás a munkaidőről szóló törvényről.

Német parlamenti körökből közlik: A pártvezéreknek a birodalmi kancellárral folytatott megbeszélése azzal az eredménnyel járt, hogy a demokrata párt indítványára a pártok vezetői és szakértői még az est folyamán összeülnek a közmunkügyi miniszterrel, hogy a munkaidőről szóló törvényről tárgyaljanak. A demokraták azon a véleményen vannak, hogy a nép nem vállalhatja a felelősséget, hogyha a konfliktusok megoldására nem teszik meg az utolsó kísérletet is. Este 9 órakor a pártvezérek és a szociális bizottságnak az egyes pártokhoz tartozó egy-egy tagja összeült, 11 órakor a pártvezérek a birodalmi kancellárral fognak tanácskozni.

Ujabb kimutatás Németország függő adósságairól.

Nyilvánosságra került Németország függő adósságairól szóló újabb kimutatás, amelyből kitűnik, hogy szeptember 24-től 30-ig Németország függő adóssága több mint hatszorosára emelkedett. A kiadások összege 46,716 milliárd, ezzel szemben a bevételek összege csak 81 millió, tehát a kiadásoknak csak öt századrésze.

Fosztogató bandák indultak ki Lipcseből.

Merseburgi jelentés szerint az elmúlt napokban Lipcseből nagyobb bandák érkeztek a vidékre és nekikezdték a termés fosztogatásának. A mezőőrök tehetetlenek voltak velük szemben. Sok helyen összeültközésre került a sor a mezőőrök és a fosztogatók között és sok fosztogatót sikerült elfogni. Az elmenekültek üldözésére kerékpáros és lovasosztásokat küldtek ki. A tartóztatott embereket a rendőrség megbilicselte.

Franciaország nem tűrhetné a bajor királyság restaurálását.

Az Elyseében Millerand elnök jelenlétében tegnap délelőtt minisztertanács volt, amely kizárólag a passzív ellenállás beszüntetésével és a német kormányválság által teremtett új helyzettel foglalkozott. A Quai d'Orsayn tegnap egy tájékoztató a sajtó képviselőit, hogy egyelőre nem lehet tiszta képet alkotni a németországi helyzetről. A Ruhr-területen fokozottan kezdenek dolgozni és a jelek arra vallanak, hogy nincs távol a pillanat, amikor Franciaország és Belgium befejezettnek fogja tekinthetni a passzív ellenállást. A jóvátételi tárgyalások abban a pillanatban megindulhatnak, mielőtt a német kormány megfelelő javaslatokat terjeszt a jóvátételi bizottság elé. Azt mondják a Quai d'Orsayn, hogy a versaillesi szerződésben nincs olyan intézkedés, amely a monarchia helyreállítását tiltaná, de Franciaország még Bajorországban sem tűrhetné a királyság új berendezését, mert akkor az a veszedelem fenyegetné, hogy Bajorország, mint királyság, magához akarná ragadni Ausztriát és ott is restaurálná a monarchiát.

A Times Anglia magatartásáról.

Amint a Times feljegyezi, Anglia magatartását az országban egyre többen teszik kritika tárgyává. Kifogásolják, hogy Európát egyre jobban a kaoszba kergetik és Anglia nem tesz kísérletet arra, hogy régi befolyásával ennek útját állja.

Törökország — köztársaság.

Az új alkotmány értelmében Törökországot köztársaságnak nyilvánítják, amelynek élén egy négy-hat évre választott gyűlés áll. A nagy nemzetgyűlésnek csak törvényhozó, a kormánynak csak végrehajló hatalma lesz. A szenátus funkcióját államtanács fogja átvenni, amelynek tagjait a köztársaság elnöke nevezi ki.

Uj tárgyalások Fiuméről.

Mussolini olasz minisztereinek a jugoszláv követ utján, a belgrádi olasz ügyvivőnek pedig Nincsic szerb külügyminiszterrel tegnap folytatott tanácskozása Fiuméra vonatkozóan új tárgyalások kezdetének tekintendők. Mindenekelőtt meg kell állapítani, milyen magatartást tanúsít a jugoszláv kormány az olasz javaslattal szemben.

Megint tejhiány.

(A Szeged tudósítójától.) Az idén szokatlanul korán köszöntött be Szeged város minden évben visszatérő — és úgy látszik, gyógyíthatatlan nyavalyája, a tejhiány. Normális viszonyok között, ha ugyan normálisnak lehet nevezni a háboru utáni viszonyokat, a tejbehozatal csak novemberben csappant meg észrevehetően, de októberben még a piac uralkodó cikke volt. Hogy mi a mostani nagy sietségnek az oka, azt senki sem tudja, de a beköszöntött tejhiányt már erősen érzi a város közönsége. Kilenc órakor már nem található tej a piacon, a kora reggeli órákban a csökkent kínálat és a nagy kereslet következtében olyan magasra szökik fel az ára, hogy szegényember számára megfizethetetlen luxuscikké avanszál ez az elsőrendű közszükségleti cikk. Ugy a termelők, mint a viszontelárusítók legutóbb már hét-nyolcszáz koronát is kértek érte, a tejcsarnok pedig nem kevesebb, mint ezer koronáért árusítja.

A vegykísérleti állomáson érdeklődünk az állandóan növekedő tejhiány okai felől és kérdéseinkre Csonka Ferenc gazdasági főtanácsos a következőket mondta:

A „szegedi indexrendszer.”

(A Szeged tudósítójától.) Megírta a Szeged, hogy a Szegedi Munkaadók Szövetsége néhány hét óta levélváltást folytatott a munkások szervezetével, hogy megtalálják azt a formát, amelylyel véglegesen rendezni lehetne a kérdést, mivel a ma érvényben levő buzaváltság fizetési rendszer semmiképpen sem felel meg a jelenlegi gazdasági viszonyoknak. Ezeknek az előkészítő tárgyalásoknak az lett az eredménye, hogy a szövetség elnöksége tegnap a munkásság képviselőivel folytatott tanácskozásokon egy úgynevezett szegedi indexrendszert fektetett föl, amelyet a munkások is elfogadtak a jövőben érvénybe lépő fizetési rendszer alapjául. Ezeket a tárgyalásokon szóba került az alpbérek föl emelésének kérdése is, azonban erről még nem határoztak véglegesen.

Az elnökség ma délelőtt számolt be az igazgatóságnak az eddig lefolytatott tárgyalásokról. Az igazgatóság több főszóvalás után magáévá tette elvben a tegnap megállapított „szegedi indexrendszert”, amelyet a munkásság képviselői úgy a szociáldemokraták, mint a keresztényszociálisok elfogadtak. Az igazgatóság ezután részletesen foglalkozott az indexrendszer egyes pontjaival. Megállapították, hogy az egyes közszükségleti cikkek milyen relatív értékben vesznek részt az indexszámításban.

A „szegedi indexrendszer” száz egységből áll. A lakás 1, a liszt 35, a zsír 14, a cukor 2, a tej 5, a fa 10, a hus 15, a burgonya 6 és a

— A tejhiány valóban túl korán jelentkezett a szegedi piacokon, aminek oka véleményem szerint abban keresendő, hogy a hűvösebb idők is hamarabb beálltak és így a tanyaiak több napi tejet összegyűjthetnek a megromlás veszedelme nélkül és tejtermékekkel dolgozhatják fel. A tejhiány egyik legsúlyosabb következménye, a piacra kerülő tej minőségének állandó romlása is jelentkezett már. Az állomás gyakran tart tejraziát és a megvizsgált tejeknek majdnem mindig ötven-hatvan százaléka hamisított, túlnyomó részben vizezett is. Hiába való minden szigorúság, mert addig nem lehet rend a szegedi tejállatás körül, amíg helyi rendszabályokkal nem akadályozzák meg a visszaéléseket. Elsősorban a tejpiacot kellene egyhelyre koncentrálni, azután revidálni kellene a tejárusítói engedélyeket, mert a legjobbjakból származik, hogy a hozzá nem értő szatócok is rászabadultak a tejkereskedelemre. Az általános és megfelelő ellenőrzés ugyanis a mai viszonyok között, amikor legalább kétezer tejárus ellenőrzéséről van szó, teljességgel lehetetlen.

ruha 12 egységgel vesz részt a rendszerben. Ezek szerint tehát például ha a tejnél valamelyik héten husz százalékos áremelkedés mutatkozik, akkor a rendszerben a tejnek megfelelő öt egységet fölemelik husz százalékkal.

Az igazgatóság ezután felhatalmazást adott az elnökségnek, hogy már a jövő heti bérváltozásokat az október harmadikán kezdődő indexrendszer alapján eszközölje. Ezenkívül megbízta az elnökséget, hogy az egyes szakmáknál beállítandó alapfizetésekre folytasson tárgyalást a munkásság képviselőivel és ezen a tárgyaláson kialakuló véleményeket terjessze újból az igazgatóság elé.

Ma délután az elnökség össze is ült a munkásság képviselőivel, azonban végleges eredményre az alapfizetések tekintetében nem tudtak jönni. Ezeket a tárgyalásokat még nem fejezték be, hanem hétfőn tovább folytatják. Ezek a tárgyalások nem vonatkoztak másra — mert az indexrendszerben már tegnap megállapodtak —, mint az alpbérekre, mert meg kell találni az alapot, hogy azután azt az index változásával százalék szerint változtassák.

A hétfői tárgyalásokon remélhetőleg a Munkaadók Szövetségének méltányos belátása alapján és ha a munkásság leszámítja jelenlegi túlzott igényeit a jogos mértékre, olyan megegyezés várható, amely a jövőben hosszú időn keresztül zavartalanul biztosítja a fokozott termelőmunkát.

A létszámcsökkentés.

A városi ügyekben igen járatos helyről kaptuk az alábbi cikket, melynek szerzője azonban nem kívánja magát megnevezni.

Az 1923. évi XXXV. t.-c. elrendeli, hogy a szervezett és nélkülözhető hivatalokat, intézményeket haladéktalanul szüntesse meg a város, továbbá a közigazgatás egyszerűsítésének érdekében a szükséges intézkedéseket tegye meg.

A város közönsége köréből régen hangzik fel az a jámbor óhaj, hogy a tisztviselők létszámát apasszák, a felesleges hivatalokat szüntessék meg s ezzel egyidejűleg a valóban szükséges létszámú alkalmazottakat jól fizessék, mert jó munkát csak jól fizetett és elégedett tisztikarral lehet végezteni.

Eddig az eredmény éppen az ellenkező volt. Minden létszámapasztási kísérlet létszámszaporodásra vezetett. Nem kutatom az okát, hogy miért történtek ezek így, azonban megállapíthatjuk, hogy a létszámapasztás csak akkor fog helyes és jó eredményre vezetni, ha azt hivatalos munkástisztviselők indokolt javaslata alapján intézik el.

Kimélettel nem lehet ezt elvégezni, mert minden újításnak legnagyobb átka: a kimélet. (C. Ivin.) Minden osztályvezetőnek és hivatalfőnöknek tudnia kell, hogy szabad-e nála is létszámot apasztani, vagy esetleg megszüntetni hivatalát.

A közigazgatásnál a legfontosabb: dolgoztatni

tudni. Ehhez szükséges az, hogy a hivatalvezető mindent tudjon hivatalában, legalább úgy, mint bármelyik legkiválóbb alkalmazott. Jó példával járjon elől, maga is dolgozzon, a hivatalos órát tartsa be, szóval ne csak rangban, hanem a kötelesség teljesítésében is első legyen. Az ilyen hivatalfőnök tud parancsolni és megtudja tanítani az alárendeltet arra, hogy miként kell jó és eredményes munkát végezni. Tekintélyt, rendet és fegyelmet csak ezután lehet fenntartani.

Jaj az olyan hadseregnek, ahol a vezérek a leggyöngyöbb katonák, a vezéri gyöngöseség maga után vonja a hadsereg létszámának szaporítását.

Az én tapasztalatom az, hogy aki állandóan azzal dicsekszik, hogy éjjel is dolgozik és a hivatalos helyiségének ablakai reklámszerűen ki vannak világítva, az nappal nem dolgozik és az vagy nem tudja, vagy nem akarja hivatalos dolgát végezni. Az ilyen állások feleslegesek, ezeket bátran be lehet szüntetni. Természetes, hogy vannak kivételek, de nagyon kivételes esetek, mikor a nappali hivatalos órákat meg kell toldani az éjjeli órákkal is.

A hivatalos munkának mértékét a hivatalfőnöknek tudnia kell, vagyis hogy mennyit lehet és mennyit kell a tisztviselőnek elvégeznie és követelni kell, hogy ezt a mennyiséget naponként mindenki elvégezze. Ha kivételesen az egyik, vagy másik időben átmenetileg munkaszaporulat

keletkezik, azt úgy lehet lektüzdeni, hogy a hivatalos órákat kell megszorítani, amíg a kivételes munka tart. A szervezeti szabályrendelet azt állapítja meg, hogy a hivatalos órák reggel nyolctól délután 14 óráig (délután 2-ig) tartanak. Joga van azonban a polgármesternek indokolt esetben meghosszabbítani két órával, vagyis délután 16-tól 18-ig (délután 4-6-ig). A közigazgatás ügymenete érdekében szükség van annak megfontolására, hogy nem lenne-e jobb, ha a hivatalos órákat úgy állapítanák meg, hogy délelőtt 8-12-ig és délután 2-6-ig? Bármint döntse is el a törvényhatóság a hivatalos órákat, azokat lelkiismeretesen be kell tartani, mert ha például a városi adóhivatalnál alkalmazott 100 ember közül mindegyik naponta egy órát mulaszt, az naponként 100 munkóra veszteséget jelent, miután pedig egy ember naponként 6 órai munkát végez, tehát 100 ember napi mulasztása újabb 17 ember felfogadását vonná maga után. Ebből a példából is látható, hogy a hivatalos órák betartása okvetlenül létszámcsökkentéssel jár.

Mindegyik hivatali lelkülményes és szakértelemmel kell megvizsgálni. A hivatali külalakjából is lehet következtetni annak tartalmára. Épp úgy, mint diákeinkben tanáraink mérlegeit az írásbeli dolgozatok külalakját, ha az dicséretes volt, úgy annak tartalma is rendszerint hasonló elismerésben részesült. A rendetlen külalaku munkának rendetlen, vagy rossz a tartalma is.

A munka mennyiségét és minőségét naponként

meg kell állapítani a jó közigazgatás vezetőinek, ez pedig csak rendszeresen vezetett előadói könyvvel lehetséges. Ahol előadói könyv nincs, ott csak tapogatóznak, de nem tudják megállapítani a végzett munka értékét.

Szeged közigazgatásának nagy gyöngéje lett, hogy a fejmunka hiányát lábbal pótolták a stréberek. A jó lábbal bejárják a befolyásos, vagy hangos szavú városatyákat és információkat adnak a közigazgatásról. Hogy ez az információ milyen káros a közre, azt láthatjuk az eddigi eredményekből. A létszámcsökkentésnél nem szabad az ilyen zugligeti információ után indulni, csak a hivatalfőnökök javaslatait szabad figyelembe venni.

A kiküldött bizottságnak feladata megállapítani, hogy mit lehet és mit szabad a közérdek kára nélkül megszüntetni és apasztani. Felfogásom szerint helyes munkabeosztás mellett egy tanácsai ügyosztályt meg lehet szüntetni. Az építési és katonai ügyosztály mai munkaköre nem meríti ki a beosztott tisztviselők tevékenységét és azt másként kell megoldani. Hogy többet kell-e megszüntetni, vagy sem, azt a hatos bizottság van hivatva megállapítani.

A háboru alatt és azután létesült hivatalokat revizió alá kell venni és hacsak lehetőség van rá, meg kell őket szüntetni.

Az állami kötelességet ne vegye tovább magára a város, így például a lakáshivatalt adja vissza az államnak.

Szíves megfontolás végett ajánlom ezeket a kiküldött hatos bizottság figyelmébe.

Hírek

— Október 6. A tizenhárom aradi vértanu kivégzésének évfordulóján, október 6-án, mint minden évben, úgy az idén is kegyelettel emlékezik meg a szabadságharc mártírjairól a város egész közönsége. Az ünnepély reggel 10 órakor kezdődik a rókusai templomban tartandó gyászmisével. Misa után a menet a Gizellatéren levő Szabadságemlék elé vonul, ahol megkoszorúzzák a szobrot. — Délelőtt fél 10 órakor az aradi vértanúk emlékére a Rozália-képolnában görög szertartású katolikus gyászmisé mond dr. Tama László makói görög katolikus esperes-plébános. — A zsidó hitközség pedig délután 3 órakor emlékülnevet tart a zsinagógában. Az emlékező beszédet dr. Löw Immanuel főrabbi mondja.

— A kamarák valorizálva kérik az illetéket. A pénzügyminiszter példáján felbuzdulva, most a kereskedelmi- és iparkamarák is valorizálva kívánják a kamarai illetékeket a kereskedőkön és az iparosokon behajtani. Ebben az ügyben a budapesti kereskedelmi- és iparkamara október 15-én teljes ülést tart, amelynek egyetlen tárgya az lesz, hogy a kamarai illetékek kulcsát megváltoztassák, vagyis hogy az illetékeket is valorizálják. Amíg azonban ez a határozat a kormány jóváhagyását megnyeri, hosszabb idő fog eltelni s erre való tekintettel a kamarák állami segélyért folyamodtak a pénzügyminiszterhez. Ugy értesülünk, hogy Kállay Tibor pénzügyminiszter a kamarák kérésére egyelőre 130 millió korona előleget utalt ki nekik.

— Módos és Zombolya kicserélése Jugoszlávia és Románia között. A román-jugoszláv határmegállapító bizottság ajánlására a bukaresti és belgrádi kormány megegyeztek egymással abban, hogy Módos és Zombolya községeket kicserélik. Zombolya azonban tiltakozik az ellen, hogy a községet Romániához csatolják. A belgrádi parlament német tagjai interpellációt intéztek Nincsicssal jugoszláv külügyminiszterhez, amelyben szintén tiltakozásukat fejezték ki az ellen, hogy a békeszerződésbe ütköző csere megtörténhessék.

— A fővárosi tisztviselők létszámcsökkentése. A fővárosi tisztviselők létszámcsökkentésére vonatkozólag illetékes helyen a következő felvilágosítást adták: „A főváros is végrehajtja a 20 százalékos csökkentést. Az elbocsátandó tisztviselők sorába azok kerülnek, akik betegség miatt már tartósan mulasztottak, vagy tartós szabadságon vannak és azok a kiegészítő erők, akiket nélkülözni lehet.”

Óráját javitassa Babosnál, Oroszlán-utca 6.

— A polgármester a Vasek-ügyről. Tekintetes Szerkesztőség! A Szeged mai 1923 október 5-iki számában megjelent „Hogyan lesz 100 vagonból másfél?” című cikkének némely valótlan állítása miatt kénytelen vagyok helyreigazítási jogommal élni. Nem felel meg a valóságnak, hogy Haller István ny. miniszter ur hozzám intézett levelében dr. Vasek Ernő bokros érdemeire és a keresztény behozatali részvénytársaság hazafias működésére való tekintettel a város 1,800,000 koronás követelésének elengedését kérte volna. Fel kell tennem, hogy a cikkíró ezt bizalmas információ alapján írta, azért ki kell jelentenem, hogy az informátor hazudott. Haller István levelében csak annyit írt, hogy küldje ki a város feljathalmu megbízottját a méltányos végkielégítésre, de dr. Vasek Ernő nevét nem is említette benne. Az sem felel meg a valóságnak, hogy 1,800,000 korona lett volna a város követelése, mert abból a részvénytársaság abban az időben 1,100,000 koronát visszafizetett s azután fizetési képtelenségbe jutott s a még hátralévő 700,000 koronát egyik igazgatósági tag ingatlanára tábláztuk rá. Most ezt az összeget kamataival, perköltségeivel s összes járulékaival együtt Haller István levele nyomán megkapjuk. Miután annakidején a Csongrádi Takarékpénztár folyó számlájára történt a kifizetés és nekünk a teljes bank-kamatláb is megtérítetett, fát pedig abban az időben körülből ugyanolyan áron sikerült beszerezünk — a várost egy fillér károsodás sem érte. Valorizációhoz, azt hiszem, jogunk sem lett volna, mert a kölcsönt mi sem valorizálva fizettük vissza. A város pedig, ha csak lehet, a magából nem enged ugyan, de erkölcstelen vagyoni hasznot szerezni sem akar. Kijelentem, hogy meggyőződéseim szerint dr. Vasek Ernő jóhiszeműleg járt el ebben az ügyben. Szeged, 1923 október hó 5-én. Somogyi Szilveszter, polgármester.

— Megalakult a Zsófia-gyermekszanatórium. Rákosi Jenő éjnyöklétével ünnepélyes módon alakult meg pénteken délután a Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesület. Rákosi Jenő üdvözölte a megjelenteket. Raffy Pál államtitkár pedig üdvözölte Rákosi Jenőt. Ezután megalakították az új intéző bizottságot, majd dr. Fodor Oszkár főigazgató számolt be a szezon lefolyásáról és örömmel jelentette a kiemelkedő eredményt.

— A mexikói parlamentből. Mexikóban a képviselők kamarájában tragikus eset történt. Két képviselő összetűzött egymással és az összetűzés hevében Deleon képviselőt társa revolverlövésével megölte.

— Tizennégy tanítóválasztást engedélyezett a belügyminiszter. A közgyűlés még a múlt év októberében tizenöt új tanítói állás szervezését határozta el, még pedig tiz tanítónőt és öt tanítót. A belügyminiszter a közgyűlés határozatát most azzal a módosítással hagyta jóvá, hogy kilenc tanítónőt, választás utján való betöltéséhez járult hozzá tiz helyett és így az öt tanítói állással együtt nem tizenöt, hanem csak tizennégy állás kerül betöltésre.

— Giesswein Sándor Hágába utazott. Giesswein Sándor nemzetgyűlési képviselő, mint a Kültügyi Társaság delegátusa, Hágába utazott a Nemzetek Szövetségének tanácsülésére. Vele együtt utazott el a másik delegátus is: Paikert Alajos. Október 8-tól 10-ig tartja a Nemzetek Szövetsége tanácsulását, melyen a nemzeti kisebbségek jogairól, tehát Magyarországot is érintő tárgyról tanácskoznak a szövetség egyes nemzetek keretében alakult szerveinek kiküldöttei. A tanácsülés határozza meg az ezévi teljes ülésnek helyét és időpontját; helyül egyelőre Madridot vették tervbe. Hágából Angliába utazik Giesswein, mert meghívást kapott a Readingban tartandó katolikus konferenciára. A konferencia tárgya megvitatni és megállapítani a katolicizmusnak, a római szentszéknek és a Nemzetek Szövetségének egymáshoz való viszonyát. A konferencia egyik előadását a római szentszék és a Nemzetek Szövetségének egymáshoz való viszonyáról Giesswein Sándor tartja.

— Nincsen okmánybélyeg. Amióta életbe lépett az a rendelet, amely szerint a kormány az összes bélyegilletékeket tetemesen felemelte, szinte teljesen eltűntek az okmánybélyegek. Az eltűnésnek az az oka, hogy az egész városban nincsen olyan nagy bélyegkészlet, amely elegendő lett volna a szükséglet kielégítésére. Emiatt az ügyvédek nem tudják beadni idejében kellően felbélyegezve beadványaikat — és ezért érthetetlenül megbírságozzák őket. Ez a bírságolás semmiképpen sem jogos, mert az államnak gondoskodnia kellett volna arról, hogy október elsején az emelés arányában megfelelő mennyiségű és címletű bélyegek álljanak mindenkinek rendelkezésére.

— Dr. Gaál Endre kultúratanácsnok beteg. Dr. Gaál Endre kultúratanácsnok a hirtelen beállott őszi időjárás következtében súlyosan megbetegedett és így pénteken nem jelenhetett meg hivatalában.

— A Filharmónikusok öt hangversenyére jegyek 10,000—25,000 koronáig a Belvárosi Mozi pénztáránál válthatók. Műsor a falragaszokon.

— Nagy vihar Északfranciaország partjain. Északfranciaország partjain heves vihar dühöngött. Franciaország és Anglia között a hajóközlekedést beszüntették. Több gőzöst a vihar nekisodort a partnak. Egész sereg bárka elstülvedt és több ember életét veszítette.

— A fuvarosok panasza. Az iparendéyes fuvarosok újabb tömeges panasszal fordulnak a rendőrséghez a „kontár-fuvarosok” garázdálkodása miatt. Panaszukban elmondják, hogy minden tanyai gazda, akinek lova-kocsija van, felcsap fuvarosnak, elvállal mindenféle szállítást és így elveszi a hivatásos fuvarosok kenyerét. Tilkos standjaik vannak, így például a rókusai állomás előtt is, ők szállítják a tisztviselők szénét fáját, a szőlők bortermését, pedig az ipartörvény értelmében iparendély nélküli nem szabadna konkurrálniok. A fuvaroztató közönség egészen rászokott a parasztkocsikra, aminek — a fuvarosok véleménye szerint — csak az lehet az oka, hogy az iparigazolványosok nem tarthatják be az árvizsgáló bizottság által megállapított irányakat, mert azokba a bizottság nem kalkulálta be a várakozással eltöltött időt, a kontárfuvarosok ellenben, akik mellékfoglalkozásként fuvaroznak, még az irányárknál is kevesebbet kérnek a fuvarért. A rendőrség a panaszok alapján ezentul megszigorítja a fuvarosok ellenőrzését és a rajta csipett kontárfuvarosok ellen büntető eljárást indít.

Fátyol, flór, muslin, cérna, tiszta selyemharisnyák és kezyük legelőnyösebben Komlósinál szerezhetők be.

Révész táncintézetben (Belvárosi Mozi, emelet) a ritmikus torna és orkesztikai kurzus ma délután fél 5 órakor megkezdődik.

Munkások Általános Fogyasztási Szövetkezetében a burgonya-akció megkezdődött. Előjegyezni lehet 1. sz. üzletünkben Feketesas-utca 19. 3. sz. üzletünkben Szilléri-sugárút 46. 4. sz. üzletünkben Alföldi-utca 29.

